Eduskunta
Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

HE 202/2025 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä, jonka tavoitteena on toteuttaa EU:n käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (2023/2411) kansalliseen lainsäädäntövaltaan kuuluvat velvoitteet säätämällä laki käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisistä merkinnöistä. Lisäksi tehtäisiin muuhun lainsäädäntöön asetuksen edellyttämiä teknisiä muutoksia. Suurin osa EU-asetuksen säädöksistä on suoraan sovellettavaa oikeutta, joka ei edellytä kansallisia täytäntöönpanotoimia.

Suomen Yrittäjät pitää esitystä tarkoituksenmukaisena EU-asetuksen kansalliseen lainsäädäntövaltaan kuuluvien kysymysten ratkaisemiseksi. Asetuksella perustetaan uusi immateriaalioikeudellinen suojajärjestelmä käsityö- ja teollisuustuotteille. Samankaltainen suojajärjestelmä on ollut jo pitkään voimassa maataloustuotteille. Asetuksen mukainen uusi suojajärjestelmä koskee sellaisia käsityö- ja teollisuustuotteita, joiden laatu, maine tai muu ominaisuus on sidoksissa niiden maantieteelliseen alkuperään.

Suomessa ei ole entuudestaan kansallista käsityö- ja teollisuustuotteiden nimisuojajärjestelmää. Suomessa erilaisten tuotteen alkuperää koskevien merkintöjen suoja toteutuu Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan hyvin tavaramerkeillä, (mukaan lukien yhteisö- ja tarkastusmerkit ja EU-tavaramerkki), kuluttajansuojasäännöksin sekä sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa koskevalla lailla. Maataloustuotteille on lisäksi olemassa EU-tason suojajärjestelmiä.

Suomessa on ylipäänsä hyvin rajallisesti sellaista käsityö- tai teollisuustoimintaa, joka täyttäisi asetuksen mukaiset edellytykset suojan saamiselle. Suomen Yrittäjät pitää järkevänä ratkaisua kaksivaiheisesta rekisteröintimenettelystä poikkeamista, mikä tarkoittaa sitä, että käsityö- ja teollisuustuotteen alkuperämerkinnän rekisteröintiä on haettava suoraan EU:n teollisoikeuksien virastosta (EUIPO). Kansallisen

rekisteröintijärjestelmän luominen ei toisi merkittävää lisäarvoa suomalaisille tuottajille. Kansallisen rekisteröintijärjestelmän ylläpito olisi myös kallista suhteessa siitä saataviin hyötyihin, sillä järjestelmän käyttö jäänee erittäin vähäiseksi.

Suomen Yrittäjät pitää kuitenkin tärkeänä, että Suomessa on olemassa kansallinen yhteyspiste hakemuksiin liittyviä kysymyksiä varten. Tämä tehtävä soveltuu luontevasti Patentti- ja rekisterihallitukselle, joka toimii muidenkin aineettomien oikeuksien rekisteriviranomaisena Suomessa. Samoin Patentti- ja rekisterihallitus soveltuu hyvin myös rekisteröintiä hakevan tahon ilmoituksen tarkastavaksi viranomaiseksi. Asetus edellyttää myös, että Suomeen nimetään viranomaistaho, joka vastaa maantieteellisten merkintöjen valvonnasta. Turvallisuus ja kemikaalivirasto (TUKES) on Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan niin ikään luonteva taho huolehtimaan asetuksen mukaisesta markkinavalvonnasta.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Albert Mäkelä
johtava asiantuntija, OTM